

Boek van de maand

Geknield gereformeerd

H. Drost

Praktisch calvinisme

Wat is er gebeurd, dat zoveel mensen in onze kerken zover van het gereformeerde belijden af zijn komen te staan?

Minstens twee zaken spelen een rol. Het eerste is dat we in de welvaart gemakzuchtig zijn geworden. We hebben geen zin om ons echt in te spannen. En als je dan nog wel iets aan je geloof wilt 'doen', pak je een eenvoudig hapklaar boekje zodat je gemakkelijk nog wat informatie binnen krijgt. Maar dat simplisme leidt tot eenzijdigheid.

Er zit nog een andere kant aan dit verhaal. Vanuit gereformeerde hoek is er lang van uitgegaan dat we samen dachten vanuit gereformeerde uitgangspunten zoals die in de belijdenissen van de kerk zijn geformuleerd. De voorlichting, de boeken en al het schrijven was (en is) daarop gericht. Maar dat kunnen we beter vergeten: je moet van onderop weer beginnen en terecht vraagt men dat je ook duidelijk kunt maken wat de waarde van bepaalde overtuigingen is. Dat is een uitdaging.

Om die reden ben ik erg blij met de poging tot antwoord op die vragen die Terry L. Johnson doet in het boek Tijd voor genade. Het gaat hem erom duidelijk te maken dat het in de praktijk van alle dag uitmaakt of je wel of niet gereformeerd gelooft of dat het ook algemeen christelijk kan.

Van toeschouwer tot aanbidder

Is het de schrijver gelukt om duidelijk te maken dat het gereformeerde geloven in de praktijk anders is? Ik ga een stuk uit het eerste hoofdstuk overschrijven, omdat ik dat zo geweldig vind. Het zet de grondtoon voor het boek en u kunt dan zelf beoordelen of u er meer van wilt weten. Maakt het in de praktijk van het geloofs(be)leven verschil of je gereformeerd bent?

Terry L. Johnson vertelt dat hij opgroeide met het beeld van God als de beste hulp die je je maar kunt voorstellen als je worstelt met je zelfbeeld, met boosheid, met beslissingen die je moet nemen. Maar dat veranderde toen hij met gereformeerd denken in aanraking kwam. Hij schrijft:

'Het eerste merkbare verschil dat deze grondbeginselen in mijn leven veroorzaakten, was dat ik veranderde van een passief in de kerk zittende, ik-gerichte toeschouwer in een aanbidder van God. Toen ik voor het eerst de moeite nam om de diepgang van Gods openbaring op het punt van zijn almacht en van de onmacht van de mens te doorgronden vervulde me dat met een groot ontzag ... Toen het tot me doordrong dat Hij me gered had, en dat Hij mij, net als alles en iedereen in dit leven, in zijn almachtige hand hield, keek ik er wel anders tegenaan. Op twee manieren: Hij was dus veel groter dan de hokjes waarin ik Hem had opgesloten, en ik was er voor Hem, niet Hij voor mij. Doordat ik dat ontdekte, knielde ik in aanbidding neer voor Hem die mij geschapen heeft, tot zijn eer' (p. 21).

Eredienst

Het is interessant dat in dit boek, waar de aanbedding op de eerste plaats wordt gezet, nogal kritisch over de eredienst gesproken wordt zoals die in onze tijd eruitziet. Johnson schrijft daarover: ‘... Helaas blijkt uit de trucs die kerken toepassen dat ze de kracht van het evangelie onderschatten. Wat al die onnodige toeters en bellen tijdens de diensten laten zien, is dat mensen niet meer geloven dat het God is die ons het evangelie gaf. Als mensen weer beseffen wat het betekent dat God soeverein is, denk ik dat heel die trukendoos weer overboord wordt gezet’ (p. 80). Je merkt inderdaad dat allerlei toeters en bellen (soms onbedoeld) de aandacht afleiden van de kern: verkondiging en gebed. Gods kracht werkt door het Woord en op het gebed.

Maar de kritiek vind ik wel wat eenzijdig. De kritiek gaat over de vorm en niet over de motieven. Je kunt vanuit goede motieven heel wat toeters en bellen uit de kast willen halen. Juist het idee van de aanbedding van een zo groot God kan ons ertoe brengen om goede aandacht te geven aan de lofprijzing (als we in de gemeente er de - muzikale - middelen voor hebben). Dat is een goed motief. En als gemeenteleden ermee op de loop gaan in de zin dat het net lijkt alsof het in de eredienst om het mooie lied gaat, is dat een vervelend maar onbedoeld gevolg. Het centrale motief is de aanbedding. Daar mag best wat geld en tijd en muziek voor uit de kerkelijke kas getrokken worden.

Wie gelooft in de kerk?

In de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) merk je niet zo vaak dat er besef is van verkeerd geloof. We vinden het al geweldig als iemand ‘gelooft’. We veronderstellen dan al snel dat het goed is. De prediking benadrukt dat wie gelooft, gered is. Dat is waar, maar wat is echt geloof? Het is een vraag die vanaf de preekstoel, in de huisbezoeken en in het pastoraat meer aan de orde zou moeten komen.

Johnson geeft aan dat niet ieder die zegt te geloven, een echte gelovige is. Hij laat zien dat er ook vals (verkeerd) geloof is. Een vals gelovige kan de zaak voor de gek houden en dat betekent dat je altijd kritisch moet zijn over mensen die zo zeker zijn van hun zaak. Welke zaak? Waar rust hun geloof op? Waar blijkt het uit?

In dit verband spelen de kenmerken van het geloof een rol. Dat zijn de vruchten in je leven die laten zien dat de boom (geloof) echt is. Er is altijd en vooral gewaarschuwd tegen het gebruik van de kenmerken. Dat is ook wel terecht. Zo snel worden de kenmerken van je geloof het rustpunt waarop je gaat bouwen en vertrouwen, in plaats van op Christus als de enige rots. Maar misbruik heft goed gebruik niet op. Dat lijkt binnen onze kerken wel gebeurd te zijn. Johannes gebruikt in zijn eerste brief de kenmerken om je geloof te toetsen. Hij noemt kenmerken van wedergeboorte. Hij schrijft bijvoorbeeld: ‘Hieraan is te zien wie kinderen van God en wie kinderen van de duivel zijn: wie niet rechtvaardig leeft, komt niet uit God voort. Hetzelfde geldt voor wie zijn broeder of zuster niet liefheeft’ (1 Joh. 3:10; zie Johnson, p.108v voor meer teksten). Kenmerken zijn om te toetsen en niet om op te vertrouwen. Het is teken van echt geloof wanneer je ‘de onmiskenbare vruchten van de uitverkiezing, die Gods Woord aanwijst, bij jezelf opmerkt, zoals bijvoorbeeld het ware geloof in Christus, kinderlijk ontzag voor God, droefheid naar Gods wil over de zonde, honger en dorst naar de gerechtigheid’ (DL, I, 12).

Gereformeerd: God regeert

Het kleurt je geloofsbeleving als je er echt op vertrouwt dat God koning is. De Almachtige, Hij die is en die was en die komen zal. Hij die ook onze tijd vast in handen heeft.

In dit boek wordt duidelijk wat het voor de praktijk betekent als je God centraal blijft zetten. Het geeft je in verdriet hoop. Je blijft niet in jezelf ronddraaien. Het geeft voor de gemeente moed. Het hangt niet van ons af. Het geeft in evangelisatie vertrouwen. We hoeven niet door onze trucs mensen te vangen. Het geeft aan het geloof de warme kleur van liefde, vertrouwen en van daaruit groeit het verlangen God groot te maken.

Hij doet alles. Hij is het steeds weer. Hij verdient de eer.

Citaten

Als aansporing om meer te lezen in dit boek geef ik nog enkele citaten.

Over Gods openbaring

‘We hebben niet de tijd genomen om ons de diepe waarheid eigen te maken. We zijn bepaalde leerstukken bewust uit de weg gegaan. En waar heeft dat toe geleid? Tot datgene waar het bewust vermijden van een deel van Gods openbaring van Zichzelf altijd toe leidt. We hebben eronder te lijden. We missen een deel van de troost van Gods rijkdom. Onze zielen worden niet verkwikt door de troost die de waarheid te bieden heeft. Er heeft scheefgroei plaatsgevonden in onze vorming als christen’ (p. 18).

Over geloof

‘Als je zonde doet belijd dan schuld, maar doe het goede omdat je Gods wil wilt doen, niet omdat je je anders schuldig zou voelen’ (p. 123).

Over de wet

‘De manier waarop de wet een plaats heeft in het leven van christenen nodigt beslist uit tot misbruik. Wetticisme ligt altijd op de loer, maar aan de andere kant kunnen we niet zonder de wet omdat ons vlees zo zwak is, en omdat we sterk zijn in het goedpraten van zonden. Het lijkt wel aantrekkelijk, een leven zonder beperkingen. Maar in werkelijkheid leidt het tot een morele puinhoop’ (p. 164).

‘We sturen er echt niet op aan om de wereld te veranderen door middel van de wet. Die kracht heeft alleen het evangelie van Christus’ (p. 126).

Over gebed

‘De kerk gaat vandaag de dag niet mank aan de gebrekkige visie op het gebed, maar aan een gebrekkige gebedspraktijk, of misschien moet ik wel zeggen, aan het ontbreken van een diepgaande gebedspraktijk. De moderne westerse kerk is geen biddende kerk. We zijn een activiteitenkerk. We organiseren van alles en nog wat aan vergaderingen, meetingen en conferenties. We hebben het over gebouwen en financiën en plannen en commissies. Voor de meest uiteenlopende dingen hebben we tijd en beginnen en eindigen onze vergaderingen keurig met gebed, maar daar houdt het ongeveer wel mee op. We komen als gemeente niet structureel bij elkaar alleen om te bidden. En ik durf zonder aarzeling te zeggen dat het ongelof is dat aan het probleem van de gebedsloosheid van de kerk ten grondslag ligt’ (p. 127).

Over Gods leiding

‘Eigenlijk is het vooral tijdens mijn stille tijd dat ik inzichten krijg over mijn werk als predikant’ (p. 148).

‘De heilige Geest leidt ons, niet door middel van nieuwe openbaringen, maar door licht te werpen op het Woord van God en op onze omstandigheden. Door zo om te gaan met het onderwerp leiding in je leven, waarborg je het gezag en het afgesloten karakter van de Schrift maar ook de realiteit van een levende relatie met Christus’ (p. 166).

Over evangelisatie

‘Vertrouwen op de middelen die God ons ter beschikking heeft gesteld, behoedt ons ervoor om compromissen te sluiten. Als je ervan overtuigd bent dat alleen God de zondaar kan bekeren en dat Hij dat doet door de pure evangelieverkondiging, dan kom je ook niet in de verleiding om water bij de wijn te doen als de boodschap wordt afgewezen’ (p. 78).

Suggestie voor bespreking

Deze recensie verschijnt aan het eind van het seizoen. Misschien denkt u na over een onderwerp om in het nieuwe seizoen samen op vereniging, bijbelstudiegroep of in de wijk te bespreken. Ik kan u verzekeren dat dit boek je verdieping geeft. Je kunt het per hoofdstuk bespreken (maak er dan zelf wat vragen bij) of in een paar avonden. Daar geef ik een opzetje voor:

Avond 1	Gods lof	hoofdstuk 1-2
Avond 2	Gods leiding	hoofdstuk 3-4 en 10
Avond 3	Geloofsleven	hoofdstuk 6-7
Avond 4	Dankbaarheid	hoofdstuk 8-9
Avond 5	Evangeliseren	hoofdstuk 5 en 11 (als samenvatting)

N.a.v.: Terry L. Johnson,

Tijd voor genade, De Vuurbaak, Barneveld, 2006. ISBN 97 890 5560 315 2, 167 pag. Prijs € 15,90.